XXXIX. évf. Cluj-Kolozsvár, 1929. Március 3. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

Jó a tavasz!

Először a nap kiáltja be az ablakon: készüljetek, jő a tavasz! Tudom, hogy a hideg megviselt, elbusitott, de jelentem, hogy ma-holnap vége lesz. Én gondoskodom a melegről. De ti is ébredjetek, legyetek készen mindenre, mert én pontosan fölkelek, de pontosan el is tünök.

Először is látni szeretem az ekét, az ásót, a kapát, az ollót a fák között, a boronát a réten, hova a ti munkatársatok, a vakondok kilöki utjából a földet.

Lesem a fákon a levélrügyet s a virágbimbót, sőt csalogatom őket, mert szeretem a szépet. Szeretem az uj életet, mert én öreg vagyok s jól esik fölfrissülnöm. Szeretem a szép éneket s gyönyörködöm a kis bogárkák gyönge kis cirpelésében, élvezem a madarak dalát, zenéjét.

Tudjátok-e, melyik az én madaram? Az a barna kis bubos, amely fölfut felém a messzi magasba s ott fujja nótáját. Szivesen nézdelem, amint belefurja magát a levegőbe.

Ti, emberek, tartsatok velem: szeressétek, növeljétek a szépet, a jót, a kedvest. Azért küldöm a tavaszt.

Vigyázzatok: jő a tavasz!

Unitarian school for the ministry
America Berkeley
California

TŰZHELY MELLETT

Adventi ének.

Irgalom Istene, édes jó Atyánk!
Mi, akik bünösök és gyarlók valánk,
Reszkető kebellel keres fel szivünk:
Irgalom Istene! légy óh! légy velünk!

Irgalom Istene, drága jó Atyánk!
A vigasz angyalát küld le mi hozzánk.
Adj bünbánó szivet s lelket mi nekünk:
Irgalom Istene! légy óh! légy velünk!

Irgalom Istene, mindenség Ura!
Térits tévelygőket istenes utra.
Mi, kik hozzád jöttünk, Téged keresünk:
Irgalom Istene! légy óh! légy velünk!

Irgalom Istene, lelki jó Atyánk!
Mi várunk s te eljösz áldást hintve ránk.
Jőjj el, ne hagyj minket, erős várunk nekünk:
Irgalom Istene! légy óh! légy velünk!

Végső vágyam.

Közel az őserő határához,
Hol testvér a halál és az álom,
Bolygok, mint a vándor, rideg tájon
S tied egész álmom.

Bolygok céltalanul, megfosztottan,
Koldus is boldogabb talán, mint én,
Mégis, ah! mondd csak, miért
[a remény,
Hogy te leszel enyém!

És ha végezetül csalódnom kell,
Akkor legyen borult fáradt elmém
S sötét zavaromban hidjem azt én,
Hogy te vagy az enyém.

Szentmártoni Bálint.

Bazédi Csécs István.

A fenti uj név sorakozott a Berde Mózsák és Derzsi Jánosok nevei mellé, hogy az egyházunk iránti szeretetnek és áldozatkészségnek ujabb fényes bizonyitéka legyen és arra buzditson.

Bazédi Csécz István ősrégi unitárius nemes családból származott. Született Marosjára községben 1853-ben, meghalt 1929 január 7-én marosvásárhelyi lakásán. Édesapja földbirtokos volt és ő is iskolái elvégzése és a kolozsvári gazdasági akadémia oklevele megszerzése után ősi birtokára, Marosjárába ment gazdálkodni. Elméleti tudását a gyakorlatban értékesitette mindenki által megbámult mintagazdaságában. Munkájában odaadó és hüséges segitőtársa volt a már szintén néhai felesége, iszlói Komáromy Vilma, aki az igazi régi nemes nagyasszonyok mintaképe volt. Házasságukat a jó Isten gyermekekkel nem áldotta meg és igy ezek helyett az unitárius egyházat fogadták szeretetükbe. Az ők áldozatkészségükből épült fel a marosjárai leányegyház szép kis temploma. Ezen templom felépitéséig saját házukban adtak helyet a leányegyházban tartott istentiszteleteknek. Felesége, habár római katholikus vallásu is volt, mindig odaadó szeretettel gondoskodott az urvacsorákhoz szükséges kenyér és bor ajándékozásáról.

Miután a munkában kifáradtak, 1914. évben Marosvásárhelyre költözködtek és ott élték csendes boldogságban öreg napjaikat együtt, mig ezelőtt 2 évvel a szerető feleség elhalálozott. A férj szomoru özvegysége sem tartott sokáig és követte feleségét az örök nyugalomba.

Halála előtt megvalósitotta régen tervezett akaratát és tekintélyes vagyonát, kisebb hagyományoktól eltekintve, unitárius egyházunk kolozsvári és székelykereszturi főgimnáziumainak hagyta végrendeletileg tanulmányi-alap céljaira. Ez a vagyon iskoláinknak egyenként legkevesebb 300.000 leut fog juttatni. A szegény unitárius tanuló ifjak tanulmányi lehetősége áldozatkészségével megnövekedett és áldott nevét egyházunk történelme arany betükkel irja a többi nagy nevek mellé.

Temetése 1929. év január 9-én volt és sirjánál Halmágyi János esperes a következő megható szavakkal vett tőle bucsut:

„Az a 76 évre terjedő életpálya, mely ott kezdődött a Marosjára völgyei és halmai kö ött és a tantermek aranyporos levegőjén keresztül a kolozsmonostori gazdasági akadémián fejlődött ifju erővé és amely aztán visszavezet ismét a marosjárai udvarházba, hogy ott élethivatássá, küldetéssé izmosuljon a napsütötte barázdák között, egy áldott lelkü feleség oldala mellett és amely itt, a székely főváros falai között magányos özvegységben ér véget, az a 76 évre terjedő életpálya ki volt szinezve, meg volt aranyozva az Isten iránti mélységes hála édes érzetével.

Ott élt lelkében a tudat, az a meggyőződés, hogy a föld, melyen született, melyet munkált, Isten segitsége mellett hozta meg

évenkint a maga gazdag áldásait. És ott élt lelkében az az elhatározás, hogy Isten jóságát az ő életére, küzdelmeire kiterjesztett gazdag áldását emberi lehetőségig visszafizeti — és ezen elhatározását valósitja végső rendelkezésével.

S ő — kiről talán azt hitted, hogy csupán a földnek a gyermeke, hogy benne minden csak földi — magasabb ideálokat hordozott kebelében, tisztább célokért küzdött és nemesebb eszmények dobogtatták meg szivét!

S ő — kiről talán azt hitted, hogy a földi hasznot ismeri csupán nyereségnek — lelkében ugy volt berendezve, hogy életében és halálában a Krisztus legyen nyeresége.

Mig élt: dolgos két kezét, tenyerét az Isten háza alá tette, szülőfaluja imádkozása hajlékának fundamentumává helyezte. S most, hogy megszüntek életerői: megmerevült, fagyos holtteteme ott áll a „Muzsák és Erények" hajlékainak meggyöngült, roskadozó falai mellett támasztó, erősitő pillér gyanánt.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Nézzetek végig fajunk gyermekei között: szintelelen, sápadt hajtások! Nézzetek végig egyházunk megrongált hajóján: hánykódik a viharzó tengeren és nincs kikötő sehol! S ha jön olykor-olykor egy ember — fehér szemfedő alatt, fekete, sötét mentő csolnakon —, ki egy élet küzdelmei árán szerzett kincsét, javát a faj, a nemzet, a nyelv, a vallás-mentés oltárára helyezte el: álljatok meg levett kalappal, álljatok meg imádságos lélekkel előtte, mert az a fekete sajka, az a koporsó ujra éledő reményeknek, ujra támadó bizalmaknak, ujra derengő világosságnak: szebb és jobb kilátásoknak a bölcsője!

Dr. Fekete Gyula.

„Benedeknéni"-nek névnapjára.

Minden telik . . . minden mulik . . .
Az idő is rohan . . .
Kopasz fejjel, meghajolva
Sok-sok jóra rágondolva
Szólok egy pár szóban:

Valamikor diák voltam . . .
(Már tiz s négy év telik!)
Ismertem meg a „jó Asszonyt"
(— Azóta is mindig az volt! —)
Jó Benedek nénit.

Fehérhaju, kedves asszony,
Jóságos a lelke.
Ugy gondolom: a jó szivét,
Lelke forró szeretetét
Az Istentől nyerte.

Eszembe jut, hányszor voltam
Asztalához ülve,
S almát, körtét, jó kalácsot,
Pulykasültet, lúdcubákot
Ettem frissen, sülve.

Velőmalac, jó kocsonya,
Sok-sok finom tészta
Diszitette az asztalát
S r'ájuk ittuk saját borát
Kedvvel hébe-korba.

Ifju lányok, vig diákok
Kerestük fel házát.
Magunkat mind jól éreztük
S játék közben mind megettük
Friss kürtöskalácsát.

Háládatlan ember volnék,
Ha meg nem hálálnám;
Ha nem kérném a jó Istent,
Hogy áldja meg Őt ide lent
Most is, évek multán.

Minden telik... minden mulik...
Az idő fut, halad...
Öregedve én is — ujra —
A multakra rágondolva
Kivánok hát jókat:

Juliánna napján, mikor
Asztalánál ülök:
Fehérhaju, kedves Asszony
Az Istentől azt kivánom,
Boldog családja körében
Férjével jó egészségben
Éljenek sok időt!

Orbók Gyula
unitárius lelkész.

Brassai bácsi és én.

(Fiatal leány naplójegyzetei után.)

Ugy esett az eset, hogy kedélyes vacsorázás közben azt kérdi tőlem Brassai bácsi:

— Mond csak kis fiacskám, nem akarsz te tőlem valamit tanulni?

— Tanulni?! — Köszönöm szépen Brassai bácsi, de hiszen épen az a baj, hogy igen sokat tudok.

— Hát olyan sokat tudsz te, — kérdezte Brassai bácsi s nagy álmélkodásában fennakadt a szeme.

— Sokat — feleltem én s nagyobb nyomaték kedvéért lehunytam az enyémet.

— Na hallod, én még nem találkoztam emberrel, aki ezt elmondta volna magáról.

— Ezt se én mondom Brassai bácsi... apa mondja rólam! Figyeljen csak ide. Ha már az ember ezen a világon van; nagyon természetes, hogy ezt is tudni akarja, meg azt is... Annyit zaklatjuk apát mindenféle kérdésekkel, hogy a végén is megunta a dicsőséget.

— Tudjátok mit, engem örökké ne nyaggassatok. Kiteszem nektek a könyves szekrényből a Lexikont s abból aztán mindent megtudhattok, amit tudni akartok.

És ugy lőn, mint mondá.

A Lexikon jó könyv volt, okos könyv volt, mindent tudott és mindent megmondott, még azt is megmondta, amiről az embernek eszébe se jutott volna kérdezősködni. Amellett nem irt, nem olvasott, nem járt gyülésbe, se kaszinóba, mindig kéznél volt, mindig rendelkezésre állott. Tudásom annyira gyarapodott, hogy apa csak ámult-bámult.

— Hát te azt honnan tudod?

— A Lexikonból.

— Ki beszélt neked erről?

— Senki... olvastam a Lexikonban.

Apa megvakarta a fejét:

— Elfogom zárni a Lexikont.

S egy szép napon fordult a kulcs a zárban s „alászolgája“ elbucsuzott jó barátom: a Lexikon.

— Na persze — mondta apa — a multkor valamelyik berekedt s ő mindjárt tartott egy előadást a gégesorvadásról.

— Értem... értem... szólt Brassai bácsi hosszu szakállát simogatva — de mégis — mindez arra mutat, hogy ő szereti a tudományokat. Nem volna kedved — fordult hozzám — megtanulni a görög nyelvet?

— Még egy nyelv! — kiáltotta édesanyám — délelőtt gyakorolja a németet, délután galagyol franciául, egész nap beszél magyarul... Inkább arra tanitsa meg Brassai bácsi, hogy okosan beszéljen, mert bizony Isten néha olyanokat mond, hogy épen az ájulás környékez...

— Aki okosan akar beszélni — jelentette ki Brassai bácsi — annak először is okosan kell gondolkozni... Volna kedved a philosophiához?

— De mennyire! — kiáltottam én — pont *ez* kell nekem. Hiszen mindig ugy szerettem hallgatni, mikor apa arról beszélt, hogy mit mond Sokrates... Mikor menjek — kérdeztem s egyszerre tüz és láng lettem — mehetek holnap?

— Holnap el vagyok foglalva, de tudod mit... jere el pénteken délelőtt 11 órakor.

A mondott időben aztán utrakeltem s amint megyek, mendegélek a monostori-uton, szembetalálkozom dr. Lehmann Róberttel.

— Hát maga lelkem hová megy?

— Én bizony épen Brassai bácsihoz.

— Hát ugyan miért?

— Philosophiát tanulok tőle.

— Maga — philosophiát?!

— Én — philosophiát.

— Hát itt ki bolondult meg? — kérdezte Lehmann bácsi gyöngéden.

— Nyilván Brassai bácsi, neki jutott eszébe.

— Na hallja, ha nekem leányom volna, inkább butologiára tanittatnám, mint philosophiára.

— Igazán kár, hogy Lehmann bácsinak nincs leánya, hogy tanittatná butologiára. *Én* azonban philosophiát fogok tanulni. Méltóságteljesen megbiccentettem a fejemet és otthagytam...

Megérkezve Brassai bácsihoz, az öreg urat egy álló iróasztal mellett találtam. Ugy állt ott, mint egy kimagasló szirt a könyvek, hirlapok és kéziratok tengerében. Örömmel siettem feléje, de a következő percben ijedten Rückwärtsconcentrirungot csináltam: Brassai bácsi nem volt felöltözve. (Vagy talán az a ruha volt rajta, amiben a román parasztok Prikulicsnak nézték, vagy az, amit maga komponált magának s amiről oly kedvesen ir Tóth Béla?)

— Hó megállj! — kiáltotta s kinyujtva hosszu karját, meg-

ragadott engem a szoknyámnál fogva, — miért futamodtál meg?

— Hát . . . hát . . . úgy látszik, korán jöttem . . . Brassai bácsi még nincs felöltözve . . .

— En nem vagyok felöltözve?! — s végigpillantott hosszu alakján, — már hogyne volnék felöltözve . . . Én itthon mindig Jägerben járok, mert az a legpraktikusabb viselet. Na ülj le . . .

Körülszaglásztam a levegőben.

— Brassai bácsi . . . nem lehetne itt egy ablakot kinyitni?

— Miért akarsz te ablakot nyitni, kis fiacskám?

— Mert . . . mert olyan állott levegő van itt.

— Állott levegő?! Hogy mondhatsz ilyet? A levegő nem „áll." Nem tudod te, hogy a fal likacsos s azon át folyton cserélődik a levegő . . . Különben a takarítónő mindig kinyitja az ablakot, mikor seper . . . igaz, hogy már két nap óta nem volt itt . . . Na, ülj le s mondd meg, tanultál-e logikát?

— Ne-em . . . akármilyen tudós voltam: logikát mégse tanultam.

— Hát ethikát tanultál-e?

— Nem, akármilyen tudós voltam: — ethikát se tanultam.

— Na, nem baj, — nyugtatott meg Brassai bácsi — megkezdjük a logikával s aztán folytatjuk az ethikával

És megkezdtük a logikával . . .

Könnyü dolgom volt . . . Ő beszélt, én hallgattam s amit gyenge kicsi agyvelőm befogadott, az az enyém volt, — s amit nem fogadott be: — egyik fülemen be, a másikon ki — sohase kérte számon. Közbe-közbe könyveket vagy kéziratokat adott olvasni s ha épen eszébe jutott, megkérdezte: mit olvastál? Én aztán elmondtam ugy, ahogy tudtam. Eleinte össze-vissza beszéltem, később azonban kivonatokat készitettem s iparkodtam lehetőleg tömören összefoglalni az olvasottakat . . . Velem szemben egyáltalán nem volt nagyigényü. Persze, én nem készültem tanitónőnek, mint Kovács Dezsőné.

Hosszan és szenvedéllyel magyarázott (aznap mindig elkéstem az ebédről) s nem szerette, ha előadás közben zavarták. Pedig zavarták, mert állandóan érkeztek látogatók, köztük több ismerős is, akik kivétel nélkül szörnyen csodálkoztak azon, hogy én philosophiát tanulok.

— Mirevaló az egy leánynak? — mondták.

— Mirevaló?! — csapta össze a két kezét Brassai bácsi — talán bizony egy leánynak nincs szüksége arra, hogy megtanuljon gondolkozni? Ha nekem leányom volna, épen ugy tanittatnám, mint a fiamat. Majd rájönnek még az emberek erre az igazságra . . .

Néha magam is furcsállottam a sok komolyságot s elmém el-elkalandozott, s mert abban az időben mindig jó kedvem volt: — mindenféle léha ötletem támadt, melyek visszfénye meglátszott az arcomon. Ilyenkor Brassai bácsi szünetet tartott s megkérdezte:

min mulatsz? De nem haragudott meg, sőt jó kedvemet mindig honorálta.

— Szerencsés ember vagy te kis fiacskám, hogy neked mindig olyan jó kedved van. És akinek jó kedve van, annak mindig igaza van, ezt már Schopenhauer is megmondta, pedig ő volt a legrosszabbkedvü ember a földtekén.

Egy alkalommal kottát nyomott a kezembe:

— Ugy hallottam, te szoktál énekelni... nem énekelnéd le nekem ezeket a hangjegyeket?

Nem mertem rá vállalkozni.

— Na nem baj, — mondta — majd leénekelem én.

És leénekelte... (ami ha zenei élvezetnek nem is volt elsőrangu, de mint teljesitmény nagy elismerést érdemelt.)

Egy más alkalommal pedig nagy gondokba merülve találtam:

— Kis fiacskám, megtudnád-e mondani, mi a kötelessége egy násznagynak?

— Hát először is, hogy egy szép ajándékot vegyen a fiatal párnak, másodszor pedig — de ezt én se tudom, mert soh'se voltam násznagy.

— Na én se voltam soha, sok minden voltam, de násznagy még nem voltam...

— Vőlegény se volt Brassai bácsi, — állapitottam meg, egyenesen a szeg fejére ütve.

— De... de... — intett a kezével — az már voltam egyszer.

— Na és miért nem házasodott meg?

— Hát bizony... a mátkát elütötték a kezemről...

— És — kérdeztem nagy részvéttel — busult Brassai bácsi?

Elgondolkozva fésülgette ujjaival hosszu szakállát:

— Busultam... busultam... de nem valami nagyon!

Az utcára rendesen egy furcsa lapos sapkát tett a fejére és egy nagy kockás plaid fityegett a vállairól.

— Hová méssz? — szólitott meg egyszer, mikor találkoztunk.

— Sehová, csak sétálok.

— Sétálsz? Hát van-e száz forint a zsebedben?

— Jaj dehogy van, bár volna!

— Na hát, csak az sétáljon, akinek száz forint van a zsebében. Ha nincs száz forint a zsebedben, akkor ne „sétálj".

Mikor szegény öreg ur a Vörös-Kereszt kórházba került, ott is gyakran meglátogattam. Ott voltam akkor is, mikor Hubay Jenő játszott neki. Egy izben maga küldött utánam.

— Tettem félre neked egy könyvet, — mondta — ott van az ablak talpán, vedd magadhoz.

Kerestem a könyvet, de nem találtam.

— Brassai bácsi, nincs ott semmiféle könyv.

— De... de... de — tiltakozott és már kezdett méregbe jönni — keresd csak meg jól... ott van az, magam tettem oda.

Szóltam az ápolónőnek:

— Az öreg ur összeconfundálja a dolgokat, bizonyára azt hiszi, hogy otthon van. Ne tessék neki szólni, mert nagyon indulatos.

Mikor utoljára nála voltam (nem tudom, sejtettem-e, hogy többet nem látom?), két kezembe fogtam a kezét s hálásan megköszöntem, hogy foglalkozott velem s philosophiát tanitott nekem.

— Hát bizony azért hálás is lehetsz, kis fiacskám ... majd meglátod, hogy egész életedben hasznát veszed.

És igaza volt. Mert ha diszharmonia dul bennem, ha ellentétbe jövök emberekkel és dolgokkal, felkeresem a régi barátaimat, kikkel ő ismertetett meg s mig velük társalgok, lassanként szárnyaim nőnek s én átrepülöm a Végtelent s messze elmaradoznak tőlem az apróbb és nagyobb földi gondok és bajok és a saját magam és más emberek kicsiny gondolatai ...

Dr. Patakiné Nagy Piroska.

NŐK VILÁGA.

Külföldi levél.

A kolozsvári (Erdély) Nőszövetségnek a „Nők Esti Szövetsége“ a New-York City Metropoliszi Kerületéből.

Kedves Miss Fangh!

A „Nők Esti Szövetségé“-nek nevében, a metropoliszi kerületéből (New-York City), mely egyik ága az amerikai unitárius és más szabadelvü keresztény nők szövetségének, küldöm Önnek és az erdélyi Nőkszövetségének, melynek Ön egyik képviselője, a mi baráti üdvözletünket karácsonyra és szivből jövő jó kivánságainkat az uj évre.

Legyen az Önök Nőszövetsége a lehető legvirágzóbb szabadelvü munkájában, hogy majdan, egykoron megvalósulva láthassuk a világ összes szabadelvü keresztény nőinek szivén viselt óhajtását: nemzetközi megértést és barátságot.

Őszinte üdvözlettel:

Mercedes Haussen Galeas,

elnöke a „Nők Esti Szövetsége“ nemzetközi munkáját vezető bizottságnak a metropoliszi kerületben.

Képeslapon:

„Olyan népektől, kiknek a Ti népeitek kedvesek. Vidám karácsonyt s örömteli ujévet.“

A kolozsvári D. F. E. Nőkszövetsége

februári kötőkéje nagyon szép sikerrel folyt le. A müsor első számát dr. Gál Kelemen nagyon érdekes, sok tanulmányt igénylő felolvasása — „Szülők és gyermekek viszonya“ cimmel — töltötte be. Hatásosan, szépen énekelt Albisi Margit, Ütő Mária preciz zongorakisérete mellett. Majd Gyallay Pap Domokos „Szerelmeslevél“ c. egyfelvonásos vigjátékát adták elő ügyes rákészültséggel: Makkai Piroska, Szabó Lili, Lőrinczi Gábor teológus. Gyöngyössi Olga nagy tetszéssel fogadott zongorajátéka után Makkai Piroska, Ürmösi Magda, Toók Ella, Szabó Lili táncos, humoros daljátékot mutattak be, igen sok tapsat aratva.

A következő kötőke március 8-án délután 5 órakor kezdődik. Vendégeket szivesen lát a Nőkszövetsége.

Egyleti élet és munkásság.

A Székelykeresztur-köri D. F. E. I. K. téli konferenciája február 14—19. Nagy siker jegyében folyt le a Székelykeresztur-köri Dávid Ferenc-Egylet Ifjusági Köreinek téli konferenciája. Ez a maga nemében uttörő jellegü konferencia huszonegy faluból mintegy 201 legényt és leányt gyüjtött egybe, akik közül számosan a konferencia egész tartama alatt, vagyis hat napig lelkesen kitartottak. Az előkészités munkáját Balázs Ferenc, Benczédi Pál, Lőrinczi László és Ütő Lajos végezték, akik megelőzőleg a kör legtöbb falujába személyesen ellátogattak (hol szekérrel, hol biciklin, hol gyalog), hogy az ifjuság érdeklődését fölkeltsék. Fáradozásuk meg is termette a maga gyümölcseit. A résztvevők falvak szerint igy oszoltak meg: Székelykeresztur 31, Szentábrahám 28, Csekefalva 20, Boldogfalva 19, Fiátfalva 18, Kissolymos 15, Szent-Mihály 11, Firtosváralja 8, Kadács 7, Kabátfalva 7, Benczéd 6, Ujszékely 6, Szent-Miklós 5, Siménfalva 4, Tarcsafalva 4, Énlaka 3, Kede 3, Csehétfalva 2, Medesér 2, Martonos 1, Tordátfalva 1. Napok szerint: Első nap 81, második nap 73, harmadik nap 60, negyedik nap vasárnap, a gyülések szüneteltek, ötödik nap 107, hatodik nap 121. A konferencia végén tehát többen voltak, mint az elején. A 201-ből 72 leány volt. Végül 17-en résztvettek elejétől végéig (15 gyülésnap), 30-an legalább 4 napig, 50-en legalább 3 napig, 136-on pedig legalább 2 napig.

A gyüléseket a gimnáziumban tartották az igazgató és tanári kar legkészségesebb segitése mellett. A tárgy az volt: *Mik szükségesek Isten országa megvalósításához?* A felelet szerint előadást tartottak az *ép testről* dr. Friedmann Mór, az *ép lélekről* Balázs Ferenc, a (gazdasági) *jólétről* Bányai János és Ugron Pál, a *szépségről* (népmüvészet és házi iparok) Nagy Lajos, a *tudásról* (irodalom, történelem, földrajz, géptan) Boros Jenő, Szentmártoni Kálmán, dr. Szolga Ferenc és Bálint Domokos, a *szeretetről* (1. barátság, szerelem, házasság és 2. társadalmi mozgalmak) Lőrinczi László és Benczédi Pál, végül a *vallásosságról* Ütő Lajos. A délutánok folyamán a tagok megtekintették a gimnáziumot, a helybeli ipartelepeket és a fiatfalvi Ugron-féle üvegházi kertészetet. A Nőkszövetség megteáztatta, a gimnázium Önképzőköre pedig diszgyülésen fogadta az ifjakat.

A konferencia alatt megalakult a Székelykeresztur-köri D. F. E. I. K. teljes tisztikarral. (Elnök: Patakfalvi János, jegyző-pénztáros: Nemes Ilka, alelnökök: Deák Eszter, Farkas Albert, Patakfalvi Vencel, Menyhárt József és Palatka Zsigmond.) Elhatározódott, hogy *Ifjusági Napok*-at tartanak a kör különböző falvaiban. E napok programja: Istentisztelet, 3 előadás és este müsoros-esték, utána tánccal. A vidék ifjusága nagyban készül az első ilyen napra, amelyik Kobátfalván március 10-én fog megtartódni.

A Homoródmenti D. F. E. I. K. téli konferenciája márc. 13—14—15-én fog megtartódni Homoródszentmártonban. A konferencia tárgysorozata nagyjából azonos lesz a Székelykereszturival. A távolabbi falvakból jövő ifjakat elszállásolják. Az előkészítés munkáját Báró József, Dobai István, Simén Domokos, Vári Domokos és Zoltán Sándor végzik.

Köszönetnyilvánitás. A kereszturi D. F. E. I. K. konferencia elnöksége ezuton fejezi ki köszönetét mindazon családoknak, akik a konferencia tagj inak rövidebb vagy hosszabb időre szállást adtak.

Egyházi élet Szinden. Szinden a D. F. E. és a Nőkszövetsége február 2-án este az ifjusági egylet tagjainak közremüködésével — a Bors Mihály f. ü. gondnok ur gazdatiszti lakásának összes helyiségeiben — igen szépen sikerült müsoros estélyt rendezett, melyet reggelig tartó ropogós tánc követett, amit ugyan derékban tört ketté az éjféli közös batyus vacsora, de csak azért, hogy a hangulatot még forróbbá, izzóbbá tegye. Ime a müsor: 1. „Levél egy kibujdosott barátomhoz“ Tompa M.-tól. Szavalta Tóth Iluska. 2. „A motor“ Nóti Károlytól. Előadták Fodor Tuka, Gönczi Tuka (fiu szerepet), Karsai Klárika, Tóth Esztike, Gönczi Miklós és Szász István. 3. „A vándor madár“ Ady Endrétől. Szavalta Gönczi Erzsike. 4. „A cég arája“, bohózat Nóti Károlytól. Előadták Fodor Tuka, Gönczi Erzsike, Gönczi Tuka (fiu szerepet), Fodor Károly, Gönczi Miklós, Szász Misi. A program minden egyes száma viharos tapsot váltott ki a szobákat zsufolásig megtöltő közönségtől s a bohózatok előadását a közönség hangos nevetéssel kisérte, ami méltó jutalmat nyujtott a mükedvelőknek, kik egytől-egyig szépen oldották meg feladataikat. Az estély ugy erkölcsileg, mint anyagilag igen szépen sikerült, mert a kedvesen lefolyt mulatság 4740 leu tiszta haszonnal záródott, mely összeg az unitárius egyház javára adatott templom- és toronyrenováláls céljára. Az anyagi haszon nagy része Bors Mihály f. ü. gondnok urnak köszönhető, ki azonkivül, hogy a 4 szobás lakást dijmentesen bocsátotta rendelkezésre, még 1000 leu készpénzt és 30 liter finom bort ajándékozott, mely utóbbi 1200 leuban lett értékesitve. Legyen azért a f. ü. gondnok ur Istentől megáldva, de legyenek megáldva a szereplők és mindazok, akik az est sikeréhez erkölcsileg vagy anyagilag hozzájárultak. **Lőfi Béla, tanitó.**

A datki D. F. E. Nőszövetsége szépen sikerült karácsonyfa estélyt rendezett karácsony első napján, amidőn 150 gyermeknek hozott a jó szivek angyala egy-egy kis csomagot, ami gyümölcsöt, cukrot, süteményt tartalmazott. A mindennapi iskolás gyermekek ezenkivül még irószereket is kaptak. Az adományokat a nőegylet buzgolkodó tagjai gyüjtötték össze a tanitók és községi előljáróság támogatása mellett. A kiosztott ajándékok összege 2100 leut tett ki.

Az egyházközségben megalakult a D. F. Ifjusági Egylet is, amelynek elnöke Kallós György, alelnök Baga István, titkár Kallós Zsigmond, pénztáros Szalma Mária. Az ifjusági egyesület évi 20 leu tagdijat állapitott meg.

Alig hihetjük, hogy egyházközségeinknek nagy számában nincsen Dávid Ferenc-Egylét, vagy ha van, nem müködik. Már pedig némely pesszimista barátunk ezt vitatja. Talán az egyházköri D. F. E. titkárok lesznek szivesek megcáfolni vagy felvilágositani a kételkedő Tamásokat. Kérjük az 1929. évi Unitárius Naptár-ban közölt D. F. E. névsor kiegészitését. Levelek a szerkesztőhöz cimzendők.

Az 1929-es Unitárius Naptár vásárjegyzéke megjelent. Azok, akik Naptárt vettek, kérjék e vásárjegyzékeket a helybeli lelkészektől vagy akitől a Naptárt megvásárolták. E vásárjegyzék a legujabb javitásokkal és kiigazitásokkal egyetértően szerkesztetett össze, jelenleg az erdélyi magyar jegyzékek között a legtökéletesebb.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Homoródjánosfalván 1929 febr. 17-én kedves és lélekemelő ünnepély volt a templomban. Szép és népes család ünnepelte egy köztiszteletben és közbecsülésben megöregedett házaspárnak: *Id. Mezei Dénes és neje Vas Rebekának aranylakodalmát.* Népes gyülekezet jelenlétében nemcsak hálát adhattak Istennek az ünnepeltek, hogy ilyen hosszura nyujtotta életük fonalát s megáldotta a munkásságban, józan egyszerüségben eltöltött 50 esztendőt, hanem ajkukra vehették az apostoli igét: „Imhol vagyok én és a gyermekek, kiket adott nekem az Isten“ . . . egy is azok közül el nem veszett. A tisztes öreg párnak 2 fia és 4 leánya, családjaikkal összesen 26 unoka és 3 dédunokával tehették teljesebbé az örömet. S id. Mezei Dénes és neje Vas Rebeka, akik buzgón látogatták a templomot, szerették Isten igéjét, az 50 éves fordulót emlékezetessé kivánták tenni azáltal is, hogy az egyházközségnél egy 2000 leus alapitványt tettek azon célból, hogy annak kamataiból a házasságra lépő jánosfalvi unitárius ifju párok az egyházi esküvő alkalmával Keresztény Bibliát kapjanak ajándékul.

Ugyancsak a folyó évben tettek: Mezei Dénes felső édesanyja, néhai Lőrincz Rebeka és Kelemen János édesatyja, néhai Kelemen Lőrinc emlékére együttesen egy 320 leus alapot, melynek kamataiból a vasárnapi tanitások legbuzgóbb látogatója s a közéletben is jó magaviseletü s egyházát szerető jánosfalvi unitárius ifju részesitendő könyvjutalomban. S. I.

Családi ünnep. Fekete József iszlói lelkésztestvérünk és felesége Somay Ilona f. é. január hó 24-én ünnepelték istenáldott házasságuk 40-ik évfordulóját. A megható családi ünnepen jókivánságaikkal sokan keresték fel a jubilánsokat, személyesen vettek részt bennę Bedő Árpád vadadi lelkész feleségével és az ünnepeltek gyermekei. A jubiláló házaspárnak 8 élő gyermeke van, köztük dr. Fekete Gyula marosvásárhelyi jónevü ügyvéd. Végtelen megható volt, mikor az öreg lelkésznek gyermekei átadták ajándékukat, a papi szolgálat jelvényét, az uj palástot. E protestáns papi család

ünnepe még fokozódik, ha visszatekintünk egy oly küzdelmes multra, melyben Fekete József a leggyengébb egyházközségeinkben teljesitett papi szolgálatot és nehéz anyagi gondok között növelte fel 9 gyermekét. Isten áldása legyen a jubiláló házaspáron és nagy családján. Ad multos Annos!

Az énekvezéri állás Korondon az állami tanitói állással együtt betöltendő. Március 15-ig kell folyamodni az államhoz és egyben az unitárius püspökhöz. Szeptember 1-én kell elfoglalni.

Szentgericei Ifjusági Vegyeskarunk febr. 8-án tartott közgyülésén tisztikarát a következőkben ujitotta meg. Diszelnök dr. Gál Kelemen, elnök-karnagy Keresztesi Dénes, alelnök Csupor Jenő, itkár Sós András, zászlótartó Iszlai Jenő, laptáros Bükkösi Márton, pénztárnok ifj. Iszlai Albert, melyek közül különösen azokkal a népdalokkal váltott ki maradandó hatást, melyeket (pl. „Bekecs alatt Nyárádtere“... stb.) Haják Károly orsz. karnagy müvészi betétei után tanult be a kitünő dalárda.

Pályázat. A londoni Channing House felsőleányiskolai intézetben az alapitvány, mely erdélyi unitárius leányok javára szól, megnyilik. Fölhivom erre az örvendetes és előnyös körülményre a szülők figyelmét. Szeptember hónapban kell kimenni s azt megelőzőleg egy bizottság előtt vizsgát kell tenni az angol nyelvből s az unitárius egyház történelméből. Részletes felvilágositásról a püspöki hivatal fog gondoskodni. **Dr. Boros György**, püspök.

Tisztelettel kérjük azokat a lelkészeket, akiknek az Erkölcsi Szabályokból 1926. dec. havában s 1927. elején leküldtünk volt és máig az iratok árát a D. F. E. pénztárába be nem szolgáltatták, igyekezzenek az ügyet rendezni; különben kénytelenek leszünk fizetésükből levonatni.

Pályázat énekvezéri állásra. Az olthévizi unitárius énekvezéri állásra pályázatot hirdetek. Az állás javadalma 2 szoba, konyha, kamara stb. helyiségekből álló lakás, a szükséges gazdasági épületekkel. Hét hold 405 □-öl szántó és kaszáló tagositva. 24 kalangya buza (26 kévés), 10 kalangya zab (26 kévés), 40 véka szemes tengeri, 18 szekér fa házhoz szállitva és egy hosszu öl fa vágatására jog. A lakás mellett 213 □-öl kert gyümölcsössel. Szabad legeltetés. A gabona kicséplésénél az egyháztagok dijmentesen segédkeznek.

A pályázók igazolják képesitésöket és mellékeljék keresztlevelüket s minden olyan bizonyitványt, mely jogosultságukat igazolja.

A pályázatokat április 30-ig be kell nyujtani Útő Béla alsórákosi esperes urhoz. Teendői az összes énekvezéri teendői templomban, templomon kivül, iskolában, egyletekben stb. **Dr. Boros György** unitárius püspök.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába január 22-től előfizetői és rendes tagsági dijat fizettek: Fodor Lajosné, Márkovics Jánosné Fogaras, Kovács János Kolozsvár, László Gizella Cseke-

falva, Boros Mózes, Balog Lajos, Balog Pál Jobbágyfalva, Jakabfi Lajosné Székelyudvarhely, Istvánffi László Tarcsafalva, Bálint Mózes Pipe, Pungucz Agnes Torockószentgyörgy, Lukács Béláné Bardóc, Kedei Sándor, György Péter Magyarzsákod, Székely János Sepsiszentgyörgy 1929-re; Gál Lajos Alsógáld, László Dániel, Ferencz Istvánné, Szolga Ferenc, Vass Gézáné Brassó, Fazakas Domokos Lupény, Ferenczi Sándor Kolozsvár, ifj. Mester István Muzsna 1928-ra; Fazakas Péter Kolozsvár 1927-re; Vernes Ferenc a Simoné Torockó 1924—29-re; Harkó Ferenc Brassó, Fazakas Ferenc Fiátfalva, Unitárius Egyházközség Homoródujfalu, Sebe Ferenc Pipe, Révész György Lupény 1927—28-ra; Unitárius Egyházközség Pipe 1927—29 re; Ehrenwerth Ignácné Segesvár, Orbán József Erzsébetváros 1926—28-ra; Bedő Árpád, Unitárius Egyházközség Vadad 1924—28-ra. Alapitói dijat fizettek: Dávid Albertné Arad 200 Leut, Balázs Jánosné Ürmös, Kovács Mózes Magyaró és László Péter Felsővisó 500—500 Leut. Kolozsvár, 1929 febr. hó.

Gálfi Lőrinc, pénztárnok.

Gyermekvilág.

Hiszek...

Hiszek egy Istenben
Ez az én vallásom.
Érjen bármi veszély
Ezen a világon;
Nem félek, mert kiben
Bizok rendületlen,
Nem hagy el, velem van
Mindig jó Istenem.

Amikor álomra
Hajtom le fejemet,
Sürü sötét éjjel
Ott áll ágyam mellett;
Betakar kezével
És ugy őriz engem,
Hogy ne érjen soha
Semmi veszedelem.

A nehéz munkában
Mikor elfáradok,
A sok teher alatt
Megtörve roskadok;
Uj erőt és kedvet
S biztos segedelmet;
Harcaimban is csak
Mindig tőle nyerek!

Lőrinczi Miklós.

Próbáljuk meg ezt! Adjunk barátaink kezébe egy darab papirt és ceruzát s irassuk fel velük a következő számjegyeket: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9. Osszuk ezeket a számjegyeket két egyenlő csoportba ugy, hogy mindkét csoportban négy-négy számjegy legyen. A feladat az lenne, hogy a számjegyeket ugy osszuk el a két csoportba, hogy azok összeadva egyenlő összegeket hozzanak ki. Próbáljuk meg egyszer ezt, mielőtt az itt adott megfejtést meg-

néznők. Ha nem sikerül, akkor nézzük meg ezt a megfejtést és az eredményt tudva, próbáljuk ki barátainkat. A megfejtés ez:

173	85
4	92
177	177

Abéce-játék. Az alábbi társasjátékot sokat játszák Amerikában, mert az elmét élesíti és a gondolkozásban jó gyakorlómester. Adjunk minden játékos kezébe egy iv papirt, amelyre az abéce betüi már fel vannak irva. Most megindul a verseny. Minden játékos irjon egy főnevet minden betü után, amelynek első betüje azonos legyen az eléje irt abéce betüjével. Igy: a — alma, á — ádám, b — bival, c — cukor stb. Aki a leghamarabb meglesz, az nyeri a versenyt.

Irodalom.

Brassai-előadássorozat Kolozsvárt. Végig telt házak előtt, Kolozsvár intelligensebb lakóinak valláskülönbség nélkül való érdeklődése mellett folytak le a januári számban is hirdetett előadások egyházunk nagy fiáról, az „utolsó polihisztor"-ról, Brassai Sámuelről. Sajnos, terünk nem engedi meg, hogy részletesen ismertessük az egyes előadásokat s igy csak futólag emlékezhetünk meg ezekről. Az első előadást *Dr. Gál* Kelemen tartotta meg „Brassai jelleme és egyénisége" cimen, a tőle megszokott megragadó, fordulatos stilusban. Brassai megjelent előttünk, mint a XIX. század magyar tudományosságának vezéralakja. Lehet, hogy mint specialista, egy téren sem alkotott olyant, amely a világ legnagyobbjai közé emelte; de az ő célja nem is ez volt. A nemzet nevelője volt nem egy tudományban, de minden tudományban, hogy a magyarság kátyuba rekedt tudományos életét ujra rásegitse az európai müvelt nemzetek nagy országutjára. Utána *Kovács* Dezsőné urnő emlékezett meg e nagy emberről, mint „tanitómesterről". Felolvasó saját magán tapasztalta Brassai nevelési és tanitási módszereit, mint tanitvány, s e viszony lehetővé tette számára sok érdekes, eddig nem ismert mozzanat feltárását e nagy tanitómestert illetően. *Páter* Béla Brassairól, mint természetbarátról emlékezett meg, leirva a Kolozsvár-környéki, meg a Torockó és Torda-hasadék jellegzetes floráját. Jókai Mór „Egy az Isten" c. regényéhez, melyben különösen a Torda-hasadékra nézve sok növénytani ismeretet árul el, Brassaitól kérte az adatokat. *Ruzitska* Béla, mint zenészt ismertette meg. Brassai nemcsak, mint élvező, de mint zenész is megmutatta hozzáértését és szeretetét a hangok végtelen birodalmával szemben. Egy-egy koncertért bármikor kész volt vonatra ülni s elrobogni Pestre, Bécsbe vagy Berlinbe is. *Pálffi* Márton, mint a nyelv mes-

teréről tartott tudományos értékü és mégis frappáns, fordulatos, mindvégig érdekes előadást. Brassai, a magyar nyelv őre, ki féltékenyen őrködött a nyelv tisztasága és eredetisége felett, itt bontakozik csak ki teljes nagyságában. Ő volt az, aki Hunfalviék és Gelei Katonáékkal szemben rámutatott arra, hogy a nyelv nem valami holt alany, mellyel mesterséges alakitásokat lehet elkövetni; nem is a logika, vagy a természettudományok merev és szabályokba szoritott rendszere, hanem élő, fejlődő valami, mely csak a teljesen magyar szivü, magyar gondolkozásu és érzésü ember számára válik érthetővé, széppé és csiszolhatóvá.

A legutolsó előadás mintegy koronája volt az előbbieknek, *Dr. Boros* György püspök ur Brassai vallását tárta elénk. Mint minden nagy ember, Brassai is utálta a felekezetieskedést, de az unitárius vallás módszereit és eredményeit teljesen magáévá tette. Különösen kitünt az a Didon francia iró Jézus Krisztusról irott munkájának birálata alkalmával, amikor Brassai a csodák logikai képtelenségét és Jézus embervoltának felemelő valóságát kimutatta. Isten iránt ez a nagy tudós, filozófus és természetismerő, igazi gyermeki hitet és odaadást tanusitott, egész életével pecsételve meg vallásosságának külső megvallását.

Az előadásokat imák vezették be, melyeket theologiai tanáraink és lelkészeink mondottak s egyházi énekek, melyeket minden alkalommal Ütő Lajos igazgató-énekvezér vezetett. Különösen ki kell emelnünk azt a müvészi élvezetet, melyet P. Boros Irén urnő nyujtott a legutolsó alkalommal bemutatott XVII. századbeli Canzonetta eléneklésével. Harmoniumon kisérte Ütő Mária zenetanárnő. Fülöp Árpád II. éves teológus Tarcsafalvi Brassai-ódájának elszavalásával ért el nagy hatást.

Dr. Varga Béla a legutolsó előadás végén összefoglalta az előadások eredményeit. Mint az a magyar szépség, aki ma Miss Europa néven az egész világ bámulatát magára vonzotta, minden arcképén más és más, de mindig tökéletes magyar szépséget mutat — ugy Brassairól is minden előadás más és más, de mindig tökéletes magyar lelket tárt elénk. Az előadások után kibontakozik előttünk egy halhatatlanná lett magyar lélek, a magyar tudományosság és nyelv őre, javitgatója, előrevivője, prófétája. Brassai Sámuel alakja a XIX. század magyar szellemi küzdelmeinek megtestesitőjévé, szimbolumává magasztosodott. Boldogok azok, akik e nagy lelket megérteni és követni tudják.

A kolozsvári D. F. E. hasznos és értékes munkát végzett e sorozatos előadások megrendezésével. **Sz. I. S.**

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor szerkesztő címére Cluj, Unitárius Kollégium küldendő.

Kéziratokat nem adunk vissza!

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 500 L. Minden pénz **Gálfi Lőrinc** egyleti pénztároshoz küldendő.

Nyomatott „Corvin"-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz